

Onderwerp	
Realisatie instandhouding openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs 2018	
Nummer	2019/815925
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Stichting Dunamare Onderwijsgroep heeft het jaarverslag 2018 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2018, vast te stellen dat de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in 2018 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Realisatie instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2017 (2018/664338), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 20 december 2018 is vastgesteld. - Instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2018 (2018/199342), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 14 juni 2018 is vastgesteld.
Besluit College d.d. 29 oktober 2019	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2018 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in 2018 in Haarlem heeft gerealiseerd. de griffier, de voorzitter,
---	--

1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs, het raadsbesluit van 15 maart 2007 en de statuten van Stichting Dunamare Onderwijsgroep is de gemeenteraad als extern toezichthouder bevoegd vast te stellen dat deze Stichting de instandhouding van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in Haarlem in 2018 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2018 van het schoolbestuur Dunamare Onderwijsgroep. Het jaarverslag 2018 is door schoolbestuur Dunamare ter kennisname ingediend (2019/816125).

Stichting Dunamare Onderwijsgroep, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de Wet op Voortgezet Onderwijs, heeft in 2018 zeven openbare scholen in Haarlem, te weten: Coornhert Lyceum, Daaf Gelukschool, Prof. Dr. Gunningschool (primair speciaal onderwijs dat in 2019 is overgedragen aan Stichting Aloysius ([2018/810082](#)), Prof. Dr. Gunningschool (Voortgezet Speciaal Onderwijs), Praktijkschool Oost ter Hout, Paulus Mavo en het Schoter.

In de raadscommissie van 14 juni 2018, waarin de instandhouding van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair onderwijs 2018 op grond van de begroting 2018 besproken werd, is besloten dat de gemeenteraad als extern toezichthouder voortaan eenmaal per jaar op basis van het jaarverslag van het openbaar voortgezet onderwijs, zal vaststellen of de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair onderwijs in Haarlem verzorgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2018 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in 2018 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in Haarlem.

4. Argumenten

4.1 Openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs is in 2018 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van de programmabegroting 2018. In beleidsveld 1.1. “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: “Meer kansen voor de jeugd op een goede schoolloopbaan, vanaf voorschoolse periode tot en met voortgezet onderwijs”. Dunamare draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs.

4.2 Openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs vindt verantwoord plaats.

Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 13.680 leerlingen (teldatum 1 oktober 2018) onderwijs op scholen van Dunamare. In Haarlem volgen 4.318 leerlingen (teldatum 1 oktober 2018) openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs op de zeven scholen van Dunamare.

Het jaarverslag is in de zomerperiode ter kennisname ingediend. Na de zomervakantie is op 18 september 2019 op bestuurlijk niveau met het schoolbestuur over het jaarverslag 2018 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2018 in verband met de realisatie van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs en primair speciaal onderwijs
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder de stand van zaken van het onderzoek naar een brede schoolvoorziening 10-14 jarigen, de stand van zaken vormgeving Spaarne College en de door Dunamare genomen duurzaamheidsmaatregelen
- Wezenskenmerken van het openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder samenwerking met andere schoolbesturen

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

4.3 Het jaarverslag 2018 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het jaarverslag 2018 inclusief jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2018, waarbij een transparant beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2018 en het resultaat over 2018 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

De accountant van Dunamare heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Het jaarverslag in beeld 2018 is een visuele weergave, van het jaarverslag 2018 op hoofdlijnen.

In het verslag wordt ingegaan op de missie en visie met betrekking tot de onderwijskwaliteit, het werkgeverschap en het bestuur. In het jaarverslag is ook het bestuursverslag, het verslag van de Raad van Toezicht en het verslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad opgenomen.

In het bestuurlijk overleg over het jaarverslag is stilgestaan bij de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Deze wezenskenmerken zijn niet expliciet in het jaarverslag 2018 genoemd, maar zijn verwoord in artikel 4 van de Statuten van Dunamare. Dunamare geeft aan haar onderwijs op deze grondslag te hebben ingericht (zie bijlage c).

De jaarrekening 2018 wordt afgesloten met positief resultaat van € 4,0 miljoen. In de begroting van 2018 was rekening gehouden met een negatief resultaat van € 0,1 miljoen. Er is derhalve een positief verschil van circa € 4,1 miljoen. Dit verschil is het saldo van de toename van de baten met € 5,7 miljoen en de toename van de lasten met € 1,6 miljoen. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel wordt verklaard door de in 2018 toegekende hogere rijksbijdragen als gevolg van de indexering van materiële en personele lumpsumvergoeding. Hiernaast zijn de overige subsidies van de Ministerie OCW en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs hoger uitgevallen.

De hogere lasten van € 1,6 miljoen worden voor het grootste deel veroorzaakt door de stijging van personeelskosten op grond van de nieuwe cao in 2018, waarmee bij de opstelling van de begroting nog geen rekening kon worden gehouden.

Het positieve resultaat van € 4,1 miljoen is ten gunste van de algemene reserve gebracht. Deze bedraagt per ultimo 2018 € 29,3 miljoen. Ten opzichte van de stand per ultimo 2017 à € 23,2 miljoen is er sprake van een toename van circa € 6,0 miljoen. Dat de algemene reserve toeneemt met € 6,0 miljoen, in plaats van met het positief resultaat ad € 4,1 miljoen, wordt verklaard door het besluit van het College van Bestuur om de beperking inzake een aantal bestemmingsreserves tot een bedrag van circa € 2,0 miljoen op te heffen. Per ultimo 2018 zijn deze reserves, waaronder Bevordering Arbeidsparticipatie Ouderen (BAPO), Steunfonds, Ouderraad en Recreatiefonds Maritiem, aan de algemene reserve toegevoegd. Het aanhouden hiervan is niet langer noodzakelijk omdat er binnen de reguliere exploitatie voldoende budget is om deze uitgaven te bekostigen.

De gewenste hoogte van de algemene reserve ter afdekking van de risico's is op circa € 24,0 miljoen bepaald. In het bestuurlijk gesprek is aangegeven dat het positieve resultaat in 2018 en de huidige reservepositie voor Dunamare aanleiding is om te streven naar een acceptabel evenwicht tussen beschikbare buffers voor tegenvallers enerzijds en anderzijds de middelen zoveel mogelijk aan het primaire onderwijsproces ten goede te laten komen. Dunamare ontwikkelt in 2019 een model, waarbij de risico's op bestuurs- en schoolniveau in relatie tot het meerjarenbeleid in kaart worden gebracht. Door het kwantificeren van deze risico's en het koppelen hiervan aan de huidige reserve, zal besloten worden het eigen vermogen te besteden, te handhaven of te versterken.

Alle scholen reserveren binnen de eigen exploitatie 1% van de reguliere inkomsten uit de rijksbijdrage ter dekking van de tijdelijke tekorten bij andere scholen, waaronder nu het Coornhert en de Prof. Gunning school VSO. Bij de Prof. dr. Gunningschool VSO was sprake van een verhoogde personele inzet om de basiskwaliteit van het onderwijs op orde te brengen. Deze inzet heeft geleid tot een basiswaardering van de Inspectie van het Onderwijs.

Bij het Coornhert is sprake van een nadelig resultaat als gevolg van hogere personele lasten en een hogere aanschaf van leermiddelen. Inmiddels zijn maatregelen in gang gezet om een sluitende begroting te realiseren, zoals een gewijzigde structuur van de schoolorganisatie om dubbele personeelslasten en extra kosten voor interim personeel te reduceren.

Bij het Schoter is voor het eerst sinds jaren sprake van een positief resultaat van € 252.000.

Onderwijsvernieuwing heeft tot een toename van het aantal leerlingen gezorgd. Het betreft de invoering van het onderwijsconcept 'volledig leren' en de aanpak 'positive behavior support (PBS)' dat zich op het versterken van gewenst gedrag richt. Ook is de opbouw van het aantal leerlingen in de onder- en bovenbouw nu evenwichtiger.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, de liquiditeit en de rentabiliteit goed zijn en ruim binnen de geldende bandbreedte in het voortgezet onderwijs liggen.

Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt, indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op school. In dit geval kan de Inspectie voor het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar reserves ten behoeve van het primaire onderwijsproces aanspreken. Hiernaast toetst de Inspectie voor het Onderwijs eens in de vier jaar of alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit krijgen en scholen voldoen aan de wet- en regelgeving. Omdat het schoolbestuur hiervoor verantwoordelijk is begint en eindigt het toezicht van de Inspectie bij het schoolbestuur. Jaarlijks maakt de Inspectie een analyse van iedere school op basis van de informatie die de inspectie heeft over het bestuur en de hieronder vallende scholen.

4.4 Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2019-2021.

In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslaglegging onderwijs (R.J.O.) de 'continuïteitsparagraaf' opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2018, maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie en balanspositie voor het verslagjaar en minimaal drie opeenvolgende jaren. Dunamare heeft conform de voorschriften een gecomprimeerde meerjarenraming voor drie jaar opgenomen. De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de meerjarenbegroting zijn duidelijk toegelicht, zoals de leerlingenaantallen, de raming van de rijksinkomsten op basis van de meest recente bekostigingsgegevens van de Rijksoverheid, de ontwikkelingen in salariskosten volgende de cao voortgezet onderwijs 2018-2019 en de cao primair onderwijs van 2018-2019.

Op basis van deze paragraaf wordt een positief resultaat van circa € 0,8 miljoen in 2019 verwacht, oplopend naar een positief resultaat van € 1,2 miljoen in 2021. De algemene reserve neemt hierdoor toe van € 29,3 miljoen tot 32,6 miljoen per ultimo 2021.

Dunamare heeft een uitgebreide risicoparagraaf. In 2018 is, in het kader van professionalisering, gewerkt aan verdere ontwikkeling van het systeem van risicobeheersing en interne controle. Zo zijn de financiële- en salarisadministratie geoptimaliseerd, is meer inzicht in de financiën van de scholen en is de planning- en control cyclus versterkt door te werken met planningen en kwartaalrapportages per school.

Een genoemd risico is de lichte daling van het totaal aantal leerlingen vanaf 2018. Deze daling wordt mede veroorzaakt door een verschuiving van het leerlingenaantal van vmbo- naar algemeen voortgezet onderwijs (avo). Omdat Dunamare veel vmbo-onderwijs verzorgt, is het effect relatief groot. De leerlingenprognoses worden nauwgezet gevolgd. Deze daling kan alleen opgevangen worden als de formatie van de totale organisatie evenredig afneemt. Met een evenwichtige verdeling tussen personeel in vast dienstverband en tijdelijke aanstellingen kan flexibel en snel worden gereageerd op wijzigingen in de leerlingenaantallen van de scholen. Dunamare is gestart met een voorlichtingscampagne over technische opleidingen en de arbeidskansen aan leerlingen in het basisonderwijs.

De vereenvoudiging van de rijksbekostiging voor het onderwijs wordt als risico benoemd. Deze nieuwe bekostigingssystematiek (mogelijk) per 2021 heeft voor het technisch onderwijs naar verwachting een positief gevolg. Het resultaat van de landelijke overlegorganen, zoals de VO-raad, wordt afgewacht. In het schooljaar 2019/2020 worden de mogelijke gevolgen per school inzichtelijk en worden verschillende scenario's op schoolbestuurlijk niveau besproken. Voor de Dunamare-scholen in Haarlem heeft dit geen gevolgen.

Hiernaast wordt het niet voldoen aan de algemene verordening gegevensbescherming (AGV) als risico beschreven. Om de bewustwording van het personeel hiervoor te vergroten, organiseert Dunamare workshops. Ook heeft zij technische maatregelen genomen om de toegang tot gegevens te beperken en is een functionaris voor gegevensbescherming aangetrokken.

Een ander risico is de samenstelling van het personeelsbestand. Op middellange termijn gaat een groot aantal medewerkers met pensioen. Het werven van gekwalificeerde en bevoegde docenten voor vooral de exacte vakken, Duits, Frans en Klassieke talen vormt een risico. Er is een aantal maatregelen hiertoe getroffen, zoals strategische personeelsplanning, het aanbieden van scholing via de Dunamare Academie, het hebben van de opleidingsscholen voor stagiaires en gezamenlijke regionale projecten om de vroegtijdige uitval van startende leraren te voorkomen. Ook is gestart met leiderschapsprogramma's voor schoolleiders om hen extra kennis en vaardigheden te geven en leiderschapstalenten binnen Dunamare verder te ontwikkelen. Dit gebeurt ook om voldoende nieuwe en goed gekwalificeerde schoolleiders aan te kunnen stellen. Om de duurzame inzetbaarheid van het huidige personeel te bevorderen wordt een vitaliteitsprogramma aangeboden en wordt een levensfasebewust beleid ontwikkeld.

4.5 Dunamare is een financieel gezonde organisatie.

Uit de meerjarenbegroting blijkt dat Dunamare over voldoende reserves beschikt om in geval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen. Uit genoemd verslag wordt duidelijk dat Dunamare een financieel gezonde organisatie is.

4.6 Dunamare schetst een aantal ontwikkelingen.

In het bestuurlijk gesprek werd stilgestaan bij de duurzaamheidsmaatregelen van Dunamare. Dunamare heeft een strategisch huisvestingsplan om zorg te dragen dat schoolgebouwen kwantitatief, kwalitatief goed en passend bij de onderwijstypen blijven. Hierin zijn ook de duurzaamheids- en binnenklimaat-maatregelen opgenomen. Een voorbeeld van duurzaamheidsproject in 2018 was het installeren van zonnepanelen op schoolgebouwen, zoals bij de Prof Dr. Gunningschool. Deze uitbreiding van zonnepanelen heeft er voor gezorgd dat hierdoor in 2018 ongeveer 25% van het totale elektraverbruik op de 24 schoolgebouwen is opgewekt. Dunamare heeft haar meerjaren onderhoudsplan zo ingericht dat bij onderhoud duurzaamheid maatregelen worden genomen.

Ook kwam in het gesprek ter sprake dat Dunamare samen met Spaarnesant in het kader van het vergroten van kansengelijkheid, de mogelijkheden naar een brede onderwijsvoorziening voor 10- tot 14-jarigen in Haarlem onderzoekt. Inmiddels zijn in het onderwijs verkennende gesprekken gestart over het soort onderwijsvoorziening, het aantal onderwijstypen, de instroom van leerlingen uit groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en de uitstroommogelijkheden voor leerlingen naar de derde klas van het regulier voortgezet onderwijs.

Dunamare heeft aangegeven dat de overdracht van de Prof. Dr. Gunning School (speciaal primair onderwijs) naar Stichting Aloysius in 2019 heeft plaatsgevonden. Met deze overdracht is een steviger en toekomstbestendig speciaal (basis) onderwijs gerealiseerd. De gemeenteraad heeft met deze overdracht in 2018 ingestemd.

Hiernaast is de stand van zaken met betrekking tot het vormgeven van het Spaarne College kort toegelicht. De verschillende betrokken medezeggenschapsraden zijn akkoord gegaan met een voorgenomen besluit van Dunamare om de Daaf Gelukschool, Paulus Mavo en Sterren College samen te voegen. Er wordt door de verschillende gremia op school hard gewerkt om de nieuwe VMBO school Spaarne College vorm te geven met een basisberoepsgerichte, kader beroepsgerichte en theoretische/gemengde leerweg om leerlingen meer keuzemogelijkheden te geven en kwalitatief goede leerlingenzorg in te richten.

4.7 De Inspectie van het Onderwijs kent de zeven openbare scholen van Dunamare een basisarrangement toe.

De zeven scholen voor openbaar onderwijs in Haarlem hebben een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs ontvangen. Dit is de hoogste kwalificatie van de Inspectie en houdt in

dat de Inspectie het onderwijs van voldoende kwaliteit acht. Dit geldt ook voor alle andere scholen van Dunamare.

4.8 Dunamare neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.

Dunamare neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Dunamare convenantpartner van de lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in dit kader in werkgroepen waaronder onderwijshuisvesting en –financiën en heeft zitting in de regiegroep L.E.A.. Ook is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicjongeren. Hiernaast is zij lid van regionale samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs VO en het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve Agenda (R.E.A.). Dunamare participeert onder meer in de RBO-werkgroepen ‘overgang po-vo, zorg voor jeugd’ en is lid van de agendacommissie van het R.B.O.. Dunamare werkt ook in de regio samen met de toeleverende (basis)scholen en vervolgopleidingen om het onderwijsaanbod goed te laten aansluiten op regionale ontwikkelingen en behoeften.

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Stichting Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

7. Bijlagen

- Bijlage a: Jaarverslag 2018 Stichting Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage b: Jaarverslag in beeld 2018, Dunamare onderwijsgroep uitgelicht
- Bijlage c: Artikel 4 van de Statuten Dunamare onderwijsgroep